
Notities expertmeeting e-werkboek Ede 7 april 2006

Deelnemers

1. Jacques van Beers, centrale directie Het College Vos (Vlaardingen)
2. Frits Aalbrecht, ict-coördinator Het College Vos (Vlaardingen)
3. Antoon Fens, ict-coördinator van het Stedelijk College Zoetermeer
4. Peter Molenaar, programmamanager Digitaal Leren (Den Haag) Allard Strijker, onderzoeker/docent Universiteit Twente
5. Albert-Jan Vonk, ICT coördinator Da Vinci College, Leiden,
6. Pieter Schreurs, directeur Edufice (voorzitter)
7. Pieter Dubois, directie Iddink VO
8. Jan Willem Besteman, projectmanager Iddink VO (verslag)
9. Ronald Moes, procesadviseur Kennisrotonde, ICT op school
10. Peter van der Zwaal, coördinator Digidac, Cordys

Gewenste opbrengst

1. Hoe ziet een e-werkboek (e-leermiddel) eruit (globale specificaties)?
2. Hoe komen we tot een pilot?
3. Welke partners kunnen een rol spelen?

In 2010 vertoont het onderwijs de volgende kenmerken (volgens meeting)

- Samenwerkende groepen leerlingen in wisselende samenstelling.
- Gelijkijdig gebruik van verschillende media naast elkaar.
- Tijd- en plaatsonafhankelijke beschikbaarheid van digitale content.
- Organisatie van het leren via ELO/digitaal portfolio (creëert overzicht!).
- Minder gebruik, andere functie, van boeken.
- Op rooster gebaseerd leerjaar heeft plaats gemaakt voor vraaggestuurd onderwijs.
- Lesurentabel heeft plaats gemaakt voor blokken.
- Vakgerichte beslisstructuur is teamgerichte beslisstructuur geworden.
- Onderbouw en Bovenbouw vertonen weinig verschil in werkvormen en gebruik leermiddelen. VMBO loopt voorop in onderwijsvernieuwing, H/V bovenbouw volgt als laatste.
- Projectmatig werken en toetsen worden belemmerd door de huidige vorm van het CSE.

Voorbeelden van succes m.b.t. *digitaal leren op school* (afgelopen 5 jaren)

1. Ontwikkeling van ELO
2. Gebruik van active boards (smart boards)
3. Elektronisch toetsen
4. Automatisering van schoolorganisatie

Ontwikkelingen op de scholen:

- School1:
- ELO N@tschool wordt volledig in gebruik genomen (verwacht men veel van):
  - Projectonderwijs georganiseerd via ELO.
  - Codename Future in gebruik (functionaliteit conflicteert met N@tschool)
  - Praten met uitgeverijen Malmberg en EPN over experimentele content
  - Begeleiding in kader profielwerkstuk via ELO
- Leren via ELO varieert per leerjaar van 10% tot wel 60% (VMBO AVO + beroepsgerichte vakken)
- School 2 neemt Studieweb in gebruik.
- School 3:
- Wil gaan werken met een vernieuwend onderwijs concept waarin ict een zeer belangrijke rol speelt.
- Leerlingen zullen werken in een elo (fronter).
- Leerlingen werken minder in klassikale lessen.

Succesfactoren voor implementatie van *digitaal leren op school* (volgens de meeting)

1. Op de schoolbegroting staat geormerkt budget voor onderwijsvernieuwing.
2. Gebruik van digitale content sluit aan bij de huidige klassikale werkwijze.
3. Digitale content is (ook) voorgestructureerd beschikbaar.
4. Gebruik van digitale content levert voordeel voor docent op (bijv. minder nakijktijd).
5. Voorbeelden van 'good practice' kunnen collega docenten overtuigen.
6. Er is voldoende betrokkenheid (druk) van het schoolmanagement.
7. De leerling vraagt naar digitaal aangeboden lesstof en ervaart het voordeel ervan.
8. Er is goede externe ondersteuning die de docent ontlast (ICT kost docent extra tijd).
9. CITO en CEVO zijn betrokken bij contentontwikkeling.
10. Content kan moeiteloos geïmporteerd en gebruikt worden (= webbased, html).
11. Elke leerling heeft toegang tot digitale content (via PC, laptop, palm, o.i.d.)
12. De school beschikt over ELO. Is voorwaardelijk voor structuur en interactie.
13. Leerlingen kunnen samenwerken m.b.v. meervoudige communicatietechnieken
14. Er is voldoende content van goede kwaliteit, arrangeerbaar voor specifieke leerlingen

Contentspecificaties:

Stelling: je moet weten waarom je iets moet leren om effectief te kunnen leren
Er is behoefte aan de volgende soorten digitale leermiddelen:

1. Opdrachten (= vertrekpunt leerroute)
2. Instructie
3. Toetsen en assessments
4. Bronnen
- 5.

leerdoel			
Systemen			
Begrippen			
Processen *			
Vaardigheden (competenties) *			
Projecten *			

* = voor deze doelen heeft digitaal leren de meeste toegevoegde waarde.
Projectonderwijs biedt de mogelijkheid de overige leerdoelen in onder te brengen.

Partners die op deze gespecificeerde vraag zouden kunnen inspelen:

1. Uitgeverijen (via Iddink)
2. Scholen
3. Consortia van scholen
4. EduFice (via Iddink)

pilot

- Als scholen hierin interesse hebben, kunnen ze zich aanmelden voor een M&N pilot met EduFice.
- Bij Kennisrotonde zal getoetst worden of deze pilot 'kennis oplevert' en zodoende in aanmerking kan komen voor een bijdrage.